

LAUKO EKSPOZICIJOS GYVENTOJAI

NAMINIS ASILAS

(*Equus africanus asinus*)

Kilmės šalis: Afrika

Būrys: neporakanopiai

Šeima: arkliniai

Rūšis: naminis asilas

Kūno ilgis: 80 - 480 cm.

Svoris: 79 - 160 g.

Gyvenimo trukmė: 25 – 30
m.

Naminis asilas – naminis gyvulys, domestikuotas afrikinio asilo porūšis. Laukiniai asilai buvo paplitę Afrikos šiaurės rytų pusdykumėse, tačiau dabar natūralioje aplinkoje praktiškai išnykę. Naminis asilas prijaukintas maždaug prieš 5–6 tūkstančius metų. Nuo arklio skiriasi mažesniu ūgiu, ilgomis ausimis, siauromis kanopomis, plona uodega, kurios tik galas apaugęs ilgais plaukais. Tai ištvermingas ir stiprus gyvulys. Daugumas asilų, nepriklausomai nuo jų spalvos, turi kryžminę tamsią juostą pečių srityje ir šviesias sritis (snukio priekis, akių žiedas ir papilvė). Pasitaiko ir dėmėtų asilų. Asilų dydis (aukštumas), matuojant plaštakomis nuo žemės iki gogo, būna nuo 8 iki 16 plaštakų. Pagal ūgį jie skirstomi į tris grupes: mažieji (iki 10 plaštakų), didieji (11-13 plaštakų) ir veisliniai (14-16 plaštakų), labiausiai paplitęs 10 plaštakų ūgio asilas sveria apie 150 kg. Ilgaausių balsas stiprus ir gergždžiantis, kažkodėl dažnai vadinamas bliovimu. Nėštumas trunka 11 – 14 mėnesių, atsiveda vieną jauniklį.

NAMINĖ AVIS

(Ovis aries)

Kilmės šalis: paplitusios visame pasaulyje

Būrys: porakanopiai

Šeima: dykaraginiai

Rūšis: naminė avis

Kūno ilgis: 60 – 110 cm.

Svoris: 30 - 180 kg.

Gyvenimo trukmė: 8 - 10 m.

Manoma, kad avys prijaukintos maždaug prieš 10 000-12 000 m.

Europoje žinomos nuo neolito. Avys (bei naminės ožkos) laikomos vienais seniausių naminių gyvūnų. Šiais laikais avys laikomos visose pasaulio dalyse daugiausiai dėl vilnos ir mėsos, o kai kurios veislės ir dėl pieno, iš kurio gaminami sūriai, taip pat tradiciniai jogurtai, kefyrai. Avys nėra labai reiklios ir prisitaiko prie įvairių klimato ir mitybos sąlygų, o tai lėmė ir platų jų paplitimą. Iš pradžių naudotasi avių mėsa ir krauju, vėliau pienu, galiausiai vilna. Avys turi labai gerą atmintį, labai gerai girdi, nemėgsta vaikščioti vandenyje ar praeiti pro siauras angas. Jos mieliau juda prieš vėją ir į kalną, nei pavėjui ir nuokalnei. Nėštumas trunka apie 150 dienų. Ką tik gimęs avinėlis atpažįsta motiną iš balso. Avys labai dažnai augina dvynukus.

ANGLO – NUBIAN OŽKA

Kilmės šalis: Didžioji
Britanija

Būrys: porakanopiai

Šeima: dykaraginiai

Rūšis: anglo – nubian ožka

Kūno aukštis: 76 – 88 cm.

Svoris: 60 - 120 kg.

Gyvenimo trukmė: 15 - 18
m.

Joms būdingas bruožas yra didelės, nukarusios ausys ir romėniška nosis. Dėl padidėjusių ausų ir aptakaus kūno, šios ožkos vadinamos "ilgausėmis ožkomis",

„nulėpusiomis ausimis ožkos“, "triušio išvaizdos ožkomis". Anglo-Nubian ožkų temperamentas yra draugiškas, jos balsingos. Būna juodos, rudos bei šviesiai rusvos spalvos derinyje su balta spalva. Patelės turi trumpesnę, blizgantį plauką. Anglo-Nubian ožkos yra didelės, sveria ne mažiau kaip 61 kg, o ožiai 79 kg. Vidutinis aukštis ties ketera 76 cm, o patinų – 88 cm. Ožkos yra nereiklios pašarams, vandeniui bei pastogei. Nėštumas trunka 140 – 160 dienų, atsiveda 1 – 2 jauniklius.

PONIS

Kilmės šalis: V.

Europa

Būrys:

neporakanopiai

Šeima: arkliniai

Rūšis: ponis

Ūgis: ne didesni kaip
147 cm.

Svoris: 60 - 150 kg.

Gyvenimo trukmė:
19 - 25 m.

Ponis yra naminio

arklio porūšis, kuriam būdingas mažas ūgis, svyruojantis nuo 80 iki 140 cm. Kaip ir arklys, ponis yra žolėdis žinduolis tik pastarojo kojos trumpesnės, puresnė žemę siekianti uodega ir pasišiaušę karčiai. Išvesta apie 100 veislių Airijos, Gotlendo, Korsikos, Sicilijos, Islandijos salose. Puikiai prisitaikę prie įvairių klimato sąlygų. Poniai yra ištvermingi, turi galingą kaklą ir trumpas kojas. 19 a. poniai buvo naudojami įvairiems žemės ūkio darbams mažuose valstiečių ūkiuose, šachtose. Jais buvo gabenami kroviniai kalnų takais, miestuose vežiojami maisto produktai. Iš ponijų labiausiai paplitę Šetlando poniai. Jie buvo išvesti Šetlando salose prieš 10 000 metų. Nėštumas trunka maždaug 11 mėnesių, atsiveda 1 jauniklį.

AUKSINIS FAZANAS

(Chrysolophus
pictus)

Kilmės šalis:

Kinija

Būrys: vištiniai paukščiai

Šeima: fazaniniai

Rūšis: auksinis fazanas

Kūno ilgis: 64 - 100 cm.

Svoris: 800 - 900 g.

Gyvenimo trukmė: apie 10 m.

Auksinis fazanas - tai reto grožio paukštis. Natūraliai gyvena centrinėje Kinijos dalyje. Patinas lengvai atpažįstamas iš ryškiai raudonos apačios ir antuodegio šonų, aukso spalvos antuodegio, tokios pat spalvos kuodo bei oranžinio juodai dryžuoto galvos gobtuvo, kurį paukštis išskleidžia kaip vėduoklę tuoktuvių metu. Patelė panaši į paprastojo fazano patelę, tačiau visas jos kūnas ne dėmėtas, o tamsiai skersai dryžuotas. Be to, pastebimos pailgėjusios viršugalvio plunksnos, sudarančios nežymų kuoduką. Jaunikliai panašūs. Auksiniu fazanu šis paukštis pavadintas dėl to, kad jo kuodas ir nugara yra aukso spalvos. Viso kūno vyraujanti spalva - ryškiai raudona. Auksiniai fazanai sveria apie 800-900 g. Lizdus krauna ant žemės, deda 8-14 pilkai žalsvų kiaušinių. Peri 24-26 paras.

MUSKUSINĖ ANTIS

(*Cairina moschata*)

Kilmės šalis: Amerika

Būrys: žąsiniai paukščiai

Šeima: antiniai

Rūšis: muskusinė antis

Kūno ilgis: 64 – 76 cm.

Svoris: 2,5 - 6 kg.

Gyvenimo trukmė: 8 - 10 m.

Muskusinės antys prijaukintos Pietų Amerikoje. Plačiai paplitusios Prancūzijoje, Italijoje, Vakarų Vokietijoje ir kitose šalyse. Muskusinių ančių galva vidutinio dydžio, su koralų formos ataugomis viršutinėje snapo dalyje. Patinų snapo pagrindas yra su raumeniniu pakilimu, panašiu į kankorėžį. Kaklas storokas, trumpas. Liemuo šiek tiek nuleistas į užpakalinę dalį. Krūtinė gerai išsivysčiusi. Yra baltų, baltų su tamsiomis dėmėmis ir rudai juodų, kurių plasnojamosios plunksnos yra žalio atspalvio, ančių. Suaugusios antys sveria 2,5-3, gaigalai – 4,5-6 kg. Dėslumas 80-110 kiaušinių per metus. Vidutinis kiaušinio svoris – 75-80 g. Lytiškai antis subręsta per 210-230 dienų.

NAMINĖ ŽĄSIS

(Anser anser
domesticus)

Kilmės šalis: Eurazija

Būrys: žąsiniai paukščiai

Šeima: antiniai

Rūšis: naminė žąsis

Kūno ilgis: 38 – 180 cm.

Svoris: 4 - 15 kg.

Gyvenimo trukmė: 10 -
15 m.

Žąsys buvo prijaukintos
vėliau nei vištos, antys ir
balandžiai - maždaug prieš tris tūkstančius metų.

Maždaug tuo pačiu metu
žąsų prijaukinimas vyko skirtinguose Europos ir Azijos rajonuose.
Skirtingai nuo kitų naminių paukščių, naminės žąsys pirmiausiai atsirado
šiauriniuose kraštuose. Seniausi žinomi žąsų prijaukinimo židiniai yra
dabartinės Vokietijos teritorijoje, Baltijos ir Šiaurės jūrų pakrantėse, taip
pat senovės Graikijoje ir Kinijoje. Visos naminių žąsų veislės kilusios iš
keleto laukinių protėvių. Daugiausia jų kilę iš pilkosios žąsies, gyvenusios
ir dabar tebegyvenančios didelėse Eurazijos teritorijose. Sėkmingam
prijaukinimui labai pasitarnavo aukštas žąsų intelektas ir socialumas,
prisirišimas tiek prie partnerio, tiek prie žmogaus - šeimininko. Nors žąsys
- vandens paukščiai, skirtingai nuo ančių yra mažiau prisirišusios prie
vandens. Pagrindinis jų maistas - pievų žolė, bet vanduo būtinai
reikalingas tiek gėrimui, tiek maudymuisi. Žąsys nuo senų laikų laikomos
dėl labai skanios mėsos, vertingų ir šiltų pūkų, taip pat kai kurios sportinės
veislės - dėl tradicinių kovų. Deda 1 – 16 kiaušinių, peri 21- 48 dienas.
Jaunikliai apsiplunksnuoja per 35 – 170 dienų, subręsta 1 – 4 metų.

NAMINĖ PATARŠKA (PERLINĖ VIŠTA)

(*Numida meleagris*)

Kilmės šalis: Afrika

Būrys: vištiniai paukščiai

Šeima: patarškiniai

Rūšis: naminė patarška

Kūno ilgis: 53 – 58 cm.

Svoris: apie 2 kg.

Gyvenimo trukmė: 8 - 10 m.

Patarška – naminis patarškinių šeimos paukštis, paplitęs Afrikoje, Madagaskare. Patarškų svoris yra apie 2 kg, jos padeda 80 – 100 kiaušinių, kurie pasižymi labai kietu lukštu, tinkami maistui, nesugenda iki pusės metų, peri 28 – 30 d. Patarškos yra judrūs, gyvybingi paukščiai, nuolat juda ko nors ieško. Gerai skraido, todėl tenka pakirpti sparnus, uždengti tinklu voljerą. Mėgsta naktis praleisti aukštesnėse, sunkiau prieinamose vietose ant medžių ar stogų. Patarškų racionas nesiskiria nuo kitų naminių paukščių – fazanų ar naminių vištų. Labai atsparios ligoms.

VIŠTA

(*Gallus gallus domesticus*)

Kilmės šalis: Indija,
Pietryčių Azija
Būrys: vištiniai paukščiai
Šeima: fazaniniai
Rūšis: naminė avis
Kūno ilgis: 40 – 70 cm.
Svoris: 3 – 4 kg.
Gyvenimo trukmė: 5 - 10 m.

Vištos – visiems puikiai girdėtas paukštis, gyvenantis bene kiekvienoje kaimo

sodyboje, laikomas dėl mėsos ar kiaušinių. Minta įvairiais grūdais ir vabaliukais. Kiaušinius dėti pradeda būdamos 16 – 20 savaičių amžiaus. Peri 20 - 21 dieną. Priklausomai nuo veislės, naminių vištų svoris nuo 1,5 kg iki 5 kg, o patinėliai įprastai sunkesni už pateles ir tarp jų svoris gali skirtis iki 1 kg. Taip pat yra nykštukinių vištų veislės, jų svoris nuo 500 g iki 1,2 kg. Gyvena 5 – 10 metų, priklausomai nuo rūšies. Pasaulio rekordas - 16 metų sulauksi višta.

KRANKLYS

(Corvus corax)

Kilmės šalis: Šiaurinis
Žemės pusrutulis
Būrys: žvirbliniai
Šeima: varniniai
Rūšis: kranklys
Kūno ilgis: 56 – 78 cm.
Svoris: 0,69 - 2 kg.
Gyvenimo trukmė: apie
40 m.

Tai vienas įdomiausių
mūsų varninių paukščių,
nepaliauja stebinti savo
sumanumu ir gebėjimais
rasti sprendimus visose
įmanomose ar

neįmanomose situacijose. Kranklys gyvena pačiose įvairiausiose sąlygose – nuo dykumų ir kalnų iki pačių atšiauriausių Arkties vandenyno salų. Kranklys – tvirtas, stambus ir labai ištvėrimingas paukštis, sveria kilogramą ar šiek tiek daugiau. Visur jis randa maisto, visur sugeba įsiterpti į ekosistemas taip, kad gyventų saugiai ir sočiai. Neišrankus paukštis lesa viską – augalinį ir gyvulinį maistą, dažnai – jau gerokai sugedusį. Nelaisvėje krankliai išmoksta kartoti žmonių kalbos žodžius, kai ką į savo „kalbą“ įpina ir gyvendami gamtoje. Gyvena apie 10-15 metų laisvėje, bet gyvendami nelaisvėje šalia žmonių ir nepatirdami streso gali išgyventi iki 40 m. Vasario – kovo mėnesiais deda 4 – 5 žalsvus kiaušinius su rusvais ar juosvais taškeliais bei brūkšneliais, peri 20 – 23 paras. Jaunikliai lizde išbūna apie 40 parų, daug jų dar lizduose žūva, išauga tik 2 – 3 vieno lizdo jaunikliai.

